

Bijlage 2 a Overleg nieuwe beheersverordening begraafplaatsen uitvaartorganisaties en gemeente Emmen (def. verslag)

8 maart 2010 in Eden Hotel Emmen

aanwezig : Mevrouw H. Schepers, Uitvaartvereniging Zuid-Oost Drenthe
De heer H. Harmes, R.K. Klazienaveen
De heren J. Lambers en J.H. Sibum, In Christo Salus Klazienaveen
Mevrouw S.C. Schonewille-Koster en mevrouw O. de Grootte, DLE Klazienaveen
De heer J. Reuvers, OHBS Barger-Oosterveld
De heer A. Harms, Uitvaartverzorging Nieuw-Amsterdam
De heer A. Boxem, Uitvaartverzorging Nieuw-Amsterdam
De heer F.J. Juk, DLE Emmen BV
De heren J. Wever en G. Wisman, Eert uw Dooden, Nieuw-Dordrecht
De heren G. Jeurig en B. Jansen, Uitvaartvereniging Erica
De heren K. Trip en H. Baptist, Monuta Emmen/Stadskanaal
De heren J.H. Gerth, H. Langen en J.H.W. Wittendorp, Uitvaartvereniging
Zwartemeer
De heer J. Pol en mevrouw C.J. de Boer-Smit, DLE Emmen BV.

Namens de gemeente Emmen, de dienst Gebied:
de heren J.H. Bloem, hoofd afdeling Emmen Buiten,
R. van Vilsteren, teamleider specialisme afdeling Emmen Buiten,
C. Bonhof, opzichter begraven, afdeling Emmen Buiten
A. Nuijen, beheerder begraafplaatsen, afdeling Emmen Buiten
Mevrouw P. Wallenaar, senior-medewerker, afdeling Bedrijfsbureau
en de heer L. van der Velde, hoofd afdeling Bedrijfsbureau.

afwezig : De heer T. Erenstein, Uitvaartvereniging Zuid-Oost Drenthe, mevrouw J. Louissen,
UVZ Louissen, de heer Schoenmakers, OHBS Barger-Oosterveld hebben zich
afgemeld.

1. Opening en welkom door de heer J. H. Bloem.

Doel van de bijeenkomst: kennismaking en informatie-uitwisseling ten behoeve van de notitie met
uitgangspunten voor de nieuwe beheersverordening die op 24 juni aan de raad wordt voorgelegd
(raadscommissie 31 mei, collegebehandeling begin mei).

2. Powerpointpresentatie door mw. P. Wallenaar

Verwezen wordt naar de dia's die bij de (tweede) uitnodiging zijn toegezonden.

Bij dia 3 Ruimte, de kaderstelling:

De Rapportage Ruimen, inbreiden en uitbreiden behandelt de vraag naar begraafplaatsen tot 2025. Uit
het CBS-scenario blijkt een toenemend aantal sterfgevallen door de vergrijzing. Er wordt in de
gemeente Emmen een stijging verwacht van het aantal sterfgevallen tussen de 918 en 1440 in 2008
naar een aantal tussen de 1276 en 1967 in 2025. De verhouding begraven – cremieren is in de gemeente
Emmen 30%-60% (10% overig). De verwachting is dat deze verhouding blijft. Dat leidt tot een
behoefte aan 8000 graven in 2025. Bij ongewijzigd beleid is de capaciteit in 2025 ca. 3000 graven.

De raadscommissie heeft in meerderheid de voorkeur om het huidige aanbod, met spreiding over de gemeente, te handhaven.

De financiële gevolgen daarvoor zijn opgenomen in de rapportage Financiën. De voorgestelde tariefsverhoging is aangehouden in afwachting van een nader voorstel van het college over de tariefstructuur.

Beide rapporten geven kaders aan, evenals de nieuwe Wet op de lijkbezorging en de nieuwe modelverordening VNG die de gemeente als uitgangspunt wil nemen voor de nieuwe verordening. De eerste stap is het opstellen van een uitgangspuntennotitie voor de raad. In september volgt dan de concept-beheersverordening op de begraafplaatsen.

3. Bespreking van de vier vragen

A. Ruimte nu en in de toekomst, ruimen, inbreiden en uitbreiden

Hoe denkt u over de voorgestelde maatregelen, ruimen, inbreiden, uitbreiden, terugbrengen brutobegraafoppervlakte, tweediep ?

Inzake de ruiming op de begraafplaatsen Roswinkel, Erica en Klazienaveen wordt gevraagd:

Zijn er nog graven voor onbepaalde tijd ?

Teamleider specialisme (verder TL) : deze zijn er nog. Maar vanaf 1997 zijn graven voor bepaalde tijd uitgegeven.

Voordat er geruimd wordt, zoekt de gemeente eventuele nabestaanden, onder meer door bekendmaking van het ruimen.

De graven die liggen in het grasveld tegenover het lijkenhuisje op begraafplaats Roswinkel worden geruimd ?

TL: De nabestaanden zijn moeilijk te achterhalen omdat dit graven zijn van voor het jaar 1900 en hiervan geen dossier is van bijgehouden. Deze graven waren kosteloos.

Inzake de cultuur-historische graven:

Wie stelt de lijst met cultuur-historische graven vast ?

TL: de gemeente, maar met advies van cultuur-historische vereniging.

Inzake twee-diep begraven:

Uit geohydrologisch onderzoek blijkt dat dit in dorpen niet haalbaar is, bijvoorbeeld in Roswinkel zouden de graven dan 80 cm opgehoogd moeten worden. Er kan alleen op de Oeverse Bos, Wolfsbergen en op de nieuwe uitbreiding begraafplaats Klazienaveen twee-diep worden begraven.

Inzake de uitbreiding van bestaande begraafplaatsen:

Zijn de gronden voor uitbreiding van Emmercompasuum al in bezit van de gemeente ?

TL: ja, de gronden zijn al eigendom van de gemeente. De voorbereidingen voor de wijziging van het bestemmingsplan zijn gestart, ook in Nieuw-Weerdinge is de grond geregeld, maar de wijziging van het bestemmingsplan nog niet.

Wat wordt bedoeld met de uitbreiding in Veenoord ? En wordt Nieuw-Amsterdam niet uitgebreid ?
In Veenoord is voorlopig nog voldoende ruimte. Er ligt achter de begraafplaats een perceel grond van de Gemeente wat de bestemming begraven heeft.
Nieuw-Amsterdam kan niet worden uitgebreid.

Wordt de oude begraafplaats aan de Boerdijk ook geruimd ?

TL: nee, deze wordt niet geruimd. Er is een werkgroep vanuit de EOP Nieuw-Amsterdam bezig met een voorstel voor het opknappen van de begraafplaats. De geslotenverklaring blijft.

Het doel is het park onderdeel van het openbaar gebied te maken, evenals dat met de oude begraafplaats in Emmen aan de Wilhelminastraat gebeurt.

Nieuw-Dordrecht wordt niet genoemd ?

In Nieuw-Dordrecht is nog voor 75 jaar ruimte.

Inzake de wijziging van het brutografoppervlak:

Enige discussie ontstaat over het brutografoppervlak van 6-8 m²:

Nu is dat gemiddeld 10-12 m², maar op Oeverse nog veel meer. Voor de vertegenwoordigers vanuit de dorpen is dat aanleiding op te merken dat de dorpen mee betalen aan deze voorziening in Emmen, terwijl de begraafplaatsen in de dorpen sober zijn ingericht. Deze vertegenwoordigers merken op dat zij graag zouden zien dat het parkgedeelte van het Oeverse Bos niet ten laste van het "begraven" komt maar ten laste van het "onderhoud openbaar gebied".

De brutografoppervlakte in Zwartemeer is veel kleiner. Dat komt doordat deze begraafplaats volgens de oude inrichtingsnormen is ingericht. De werkzaamheden worden tegenwoordig wegens Arbo-eisen meer machinaal uitgevoerd en dat betekent een ruimere indeling.

Er is enige discussie over de inrichting van begraafplaatsen in relatie tot de tarieven.

Niet iedereen is overtuigd van de noodzaak van begraafparken. Liever een sobere begraafplaats tegen lagere kosten. Begraven moet wel betaalbaar blijven.

Je zou Oeverse Bos ook duurder kunnen maken.

Risico is dan wel dat inwoners uit Emmen naar dorpen gaan.

Opgemerkt wordt: mensen kunnen een leven lang sparen voor de uitvaart. Dat is geen taak voor de gemeente.

In reactie daarop: veel inwoners hebben geen voorziening getroffen en geen verzekering.

Cremeren gebeurt ook vaak omdat dat goedkoper is.

Welke kosten moet je toerekenen aan begraven ?

De kosten van het Oeverse Bos zouden deel ten laste van het groen moeten komen.

Hoe denkt u over het handhaven van het huidige aanbod, met spreiding over de gemeente ?

Het handhaven van het huidige aanbod met spreiding over de gemeente wordt door de aanwezigen onderschreven.

Hoe denkt u over een kortere uitgiftetermijn: minimaal wettelijke grafrust van 10 jaar

Enkele vragen:

Minimaal, wat is maximaal ?

Minimaal wil zeggen, de eerste termijn is dan 10 jaar, daarna kan met periodes van 5, 10, 15 en 20 jaar worden verlengd. Er is geen maximum aan de periode van verlenging gesteld. Verlengd kan worden tot de begraafplaats wordt gesloten.

Inzake de uitgiftetermijn:

De teruggang naar 10 jaar wordt door de meeste aanwezigen als behoorlijke teruggang ervaren. Er is voorkeur voor een termijn van 20 jaar met mogelijkheid tot verlenging. Gevraagd wordt ook te kijken naar de uitgiftetermijnen in de omliggende gemeenten. En een teruggang naar 10 jaar moet samengaan met evenredige verlaging van het tarief en geen verkapte kostenverhoging zijn.

B. Kwaliteit van de (inrichting van de) begraafplaatsen

De volgende zaken worden gemeld:

Inzake de inrichting:

In Emmercompasuum, Nieuw-Dordrecht en andere dorpen is de verharding verzakt. TL: komt door grondsoort, maar heeft onze aandacht.

De verlichting van de aula in Weiteveen wordt belemmerd door de bomen. TL: dit wordt nagegaan.

Opgemerkt wordt dat het onderhoud beter is dan ca. 10 jaar geleden.

Inzake begraafplaats Klazienaveen:

kan de oude ingang via de poort worden hersteld ?

De oude ingang is de ingang, de nieuwe ingang is bedoeld voor werkenden als dienstingang.

TL: De oude ingang wordt momenteel al gebruikt bij begrafenissen en zal ook gebruikt worden als de uitbreiding is gerealiseerd.

Kan de aula worden uitgebreid ? TL: Deze taak ligt niet bij de gemeente, maar bij de vereniging. De urnentuin komt waar nu de parkeerplaats is.

Wie doet het hek dicht ? Eigenlijk moeten de uitvaartverenigingen het hek direct sluiten. Nu gebeurt het dat er een begrafenis is, het hek blijft open, andere bezoekers parkeren en s'avonds sluit een beheerder af. Dan blijken er nog auto's te staan.

Inzake parkeren op Oeverse Bos:

Op Oeverse Bos is een parkeerplaats met voldoende ruimte. Toch parkeren mensen hun auto bij de aula of dichtbij de graven. Kan de gemeente daar tegen optreden ?

TL: de gemeente wil eerst de informatie bij de begraafplaats op peil hebben. Daarna wil zij optreden. Daarover zal de gemeente nadere afspraken maken met DLE Emmen BV.

Inzake de vergunning voor gedenktekens:

Bij de uitvoeringsregels gedenktekens is er sprake van een afweging tussen de persoonlijke vrijheid en de rust, uitstraling, veiligheid op de begraafplaats. Enerzijds wil je mensen ruimte bieden, anderzijds kan de vrijheid van de één, de beperking van de vrijheid van een ander inhouden.

De suggestie wordt gedaan een soort "vrije sector" in te richten met meer vrijheid.

Iemand noemt als voorbeeld de begraafplaatsen in Duitsland, waar andere of geen eisen mbt kleur en hoogte worden gesteld. Deze begraafplaatsen zien er toch goed uit.

De gemeente denkt aan globale richtlijnen en een mandaat bij de beheerder. Hierdoor kun je meer maatwerk leveren. Men vraagt dan wel persoonlijke interpretaties van de beheerders te voorkomen, wel een eenduidige uitvoering nastreven.

Meerwaarde van de vergunning is voorkomen dat achteraf een gedenkteken gewijzigd of verwijderd moet worden. De fundering wordt voorgeschreven om verzakkingen te voorkomen. Alhoewel in de veel gevallen na ca. 3 jaar toch enige verzakking optreedt. De steenhouwer geeft een garantie van 25 jaar op verzakkingen. De rechthebbende is eigenaar van het gedenkteken, de nieuwe wet regelt dit. De rechthebbende moet de steenhouwer aanspreken bij verzakkingen.

Inzake de categorie-indeling:

De urnentuinen zoals op Oeverse Bos, ook aanbieden op andere begraafplaatsen. Niet terug naar het klassenstelsel.

Inzake de informatievoorziening:

De uitvaartorganisaties zouden graag tijdig informatie ontvangen over bv. de nieuwe tarieven.

De uitvaartverenigingen zouden graag een 'vertaling' van de tarieventabel willen, zij vinden het lastig om hun leden uit te leggen wat de begrafenis totaal kost. De uitvaartleiders hebben hiermee geen probleem, de grafkosten zijn voor hen duidelijk.

Suggesties:

- geef alle betrokkenen in januari informatie over nieuwe verordeningen/tarieven
- maak in de gemeentegids een aparte pagina over begraven
- neem in de informatie voor nieuwe inwoners ook informatie over de uitvaartverenigingen mee
- de gemeente werkt aan een nieuwe folder, optie is ook de uitvaartverenigingen te noemen.
- op locatie: een informatiebord met plattegrond met routing/grafnummers.
Het liefst ook digitaal beschikbaar.

C.   Dagelijks beheer en dienstverlening

Inzake aanbod mogelijkheden in Emmen:

Het aanbod is voldoende. Wel is aan te bevelen op alle begraafplaatsen een urnentuin aan te bieden. TL: de gemeente is al bezig met een onderzoek naar de haalbaarheid hiervan.

Asverstrooiing: mag dat overal ?

TL: ja, op alle begraafplaatsen is ruimte voor asverstrooiing. Een monumentje mag niet. Maar op Oeverse Bos is een gedenkboom en als er op andere begraafplaatsen behoefte is aan een soortgelijk monument, dan is dit bespreekbaar.

Is er behoefte aan een urnenzuil zoals in Assen/Beilen ? Bij de aanwezigen is die behoefte niet bekend.

Urnenmuur:

Is er beleid inzake urnenmuren ? TL: er is nog geen gericht beleid.

Mensen kiezen eerder voor een urnengraf dan een urnenmuur.

In Nieuw-Amsterdam is behoefte aan een urnenmuur.

Inzake andere voorzieningen:

Bovengronds begraven is niet actueel in Emmen. In Nieuw-Amsterdam was er geen draagvlak voor bovengronds begraven. Ook behoefte aan natuurbegraven is niet bekend.

Inzake uitgiftetermijn en verlengingsmogelijkheden:

De teruggang naar 10 jaar (vastgelegd als minimum-termijn in de Wet op de lijkbezorging) wordt als fors beschouwd. Er is een voorkeur voor 20 jaar of beide opties aanbieden. Ook de bijzondere begraafplaatsen zijn teruggedaan naar 20 jaar. Als de gemeente dat ook doet is er eenheid tussen de algemene en bijzondere begraafplaatsen.

De wettelijke grafrust is 10 jaar, maar wordt gevraagd: kan dat wel bij alle grondsoorten ?

Tot op heden is dat geen probleem. Vaak worden eigen graven niet voortijds geruimd.

Inzake openings- en begraaftijden:

Volgens de verordening kan begraven tot 14.30 uur. Vaak wordt uitgegaan van begraaftijden (vanwege de tussenliggende tijd) van 10.30 uur, 12.30 uur, 14.30 uur. Is dat goed ?

Deze tijden zijn niet alle aanwezig bekend. De ervaring is dat in overleg andere tijden mogelijk zijn. Aan dit overleg wordt veel waarde gehecht.

TL merkt op dat de gemeente graag een digitale agenda zou willen. Meppel en Coevorden hebben op dat gebied al een middel. Nu is in Emmen tot 22.30 uur de geconsigneerde beheerder bereikbaar. Met een digitale agenda kunnen uitvaartverzorgers ook na die tijd een begrafenis inplannen.

Inzake onderhoud gemeente van graven:

Vraag: wat doet de gemeente ? Het onderhoud van de gemeente houdt in:

- letters schilderen indien nodig
- schoonmaken steen 1 tot 2 keer per jaar dmv spuiten met algeen en/of chloor
- indien mogelijk zeven van de grindgraven.

Vraag: mag de Uitvaartvereniging Zwartemeer en Nieuw-Dordrecht in samenwerking met de EOP Buurtsupport inzetten voor extra onderhoud op de begraafplaats ?

TL: Emco doet nu het onderhoud onder regie van de gemeente. Het werken op begraafplaatsen vereist zorgvuldigheid en piëteit, de gemeente geeft daarom medewerkers bijzondere instructies. Het is niet wenselijk dat andere partijen daar ook werken.

Een begraafplaats in eigen beheer geven van een vereniging is voor de gemeente Emmen nog niet aan de orde.

D. Communicatie en samenwerking met de gemeente

De samenwerking met beheerders verloopt goed. Wel is dit de eerste keer dat de uitvaartverenigingen met de gemeente rond de tafel zitten.

Tot op heden hebben de uitvaartverenigingen geen informatie gekregen.

De gemeente geeft aan heel blij te zijn met de inbreng van de uitvaartverenigingen en uitvaartorganisaties en wil de relatie graag verbeteren. In het kader van de doorontwikkeling kan op termijn een Adviescommissie Begraven ontstaan, maar optie is ook jaarlijks een bijeenkomst met alle uitvaartverenigingen en uitvaartorganisaties te houden om elkaar bij te praten.

Suggesties:

- de besturen van de uitvaartverenigingen zijn vrijwilligers, is een vergadertijdstip op de avond mogelijk

- de informatievoorziening over tarieven etc. kan beter
- graag de nieuwe tarieven digitaal beschikbaar stellen voor 1 januari

4. Verdere procedure

De heer Bloem geeft aan:

De inbreng tijdens deze bijeenkomst wordt betrokken bij de voorbereiding van het raadsvoorstel.

Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt dat alle uitvaartverenigingen en – organisaties wordt toegezonden. Een ieder kan dan **tot 1 april a.s.** reageren op het verslag.

Maar ook als er andere zaken zijn, suggesties, opmerkingen, nabranders etc. In plaats van de ‘gele briefje’ die vandaag niet zijn ingevuld, kunt u deze mailen aan mw. P. Wallenaar, p.wallenaar@emmen.nl

Alles wat voor 1 april wordt ontvangen, kan betrokken worden bij het collegevoorstel.

Begin mei besluit het college over de uitgangspunten voor de nieuwe beheersverordening.

Daarna gaat het voorstel naar de raad van 24 juni, de commissie Wonen en Ruimte behandelt het voorstel op maandag 31 mei. Daar kan natuurlijk nog gebruik worden gemaakt van het inspraakrecht.

De heer Wittendorp meldt dat er op 20 maart a.s. van 10.00 – 17.00 uur een informatiebeurs is in Zwartemeer (Kapel PKN kerk/Hemen) van de Uitvaartvereniging Zwartemeer met diverse standhouders.

5. Sluiting

De heer Bloem dankt alle aanwezigen voor hun komst en inbreng.